

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

Els apoteòsics sentimentalismes

SOVINT es veu que el nostre poble és convocat a fer manifestació col·lectiva no pas ben bé dels propis sentiments, sinó dels sentiments que constitueixen el mòbil i la base de les actuacions que s'emprenen els directores de la política, més o menys catalanescament adjectivada, de nostra terra. Que el poble manifesti el seu criteri, que el poble faci ostentació de les seves aspiracions, és cosa que no'ns dol, ni tampoc, sistemàticament, ens sab greu. El que sí ens sab greu i de debò ens dol és que, per manca d'una ferma consciència nacionalista en el nostre poble, sigui possible als directores polítics — de la política catalana que té ramificacions amb la política de l'Estat — disposar dels entusiasmes populars i fer esdevenir importants certes actuacions que, col·locant-se l'opinió catalana en un just mitjà, no haurien de tenir altra valor ni assolir cap més importància que la valor i la importància prudencial que han de tenir les manifestacions eixides de les artificiositats i insinceritats de que van revestits els trucs polítics.

Hem de dir i repetir, perquè és cert, que l'opinió catalana està orfa d'un sentiment nacionalista que dongui caràcter clar i definit a la manifestació de la seva voluntat col·lectiva. Si així no fós, no s'exterioritzarien tan sovint els sentiments secundaris, ni s'arrenglerarien, tampoc, en fileres i corrués inacabables els homes que ajuden a formar l'estat d'opinió que cal perquè els representants catalans, que han esdevingut representants del parlamentarisme de l'Estat, poguessin bastir la plataforma que ha de servir per a recabar dels poders d'aquell un regoneixement atenuadíssim d'una petita part de ço que, en general, constitueix el capítol de reclamacions que, amb caràcter permanent, el nostre poble hauria de tenir formulat.

És innegable que Catalunya, com tots els pobles naturalment constituïts, necessita, per a viure, poder expandir-se normalment la seva vida. Si d'aquesta necessitat se n'hagués fet, pels homes que ostenten un cert caràcter re-

presentatiu, el motiu de llur actuació i no s'hagués contemporitzat, com s'ha fet ara, amb aquelles descaracteritzacions que tendien a insensibilitzar l'ànima catalana, el nostre poble no s'hauria distret del sentiment nacionalitzador que hauria de posseir, i a tothora i sense necessitat d'organitzar apoteòsics moviments evidenciadors dels seus dalters i necessitats, hauria fet l'afirmació plena i robusta de tot quant a un poble li cal per a arribar a ésser una nació ben definida i caracteritzada.

No ha estat així, i Catalunya, que ha estat dirigida i influenciada pels mètodes revellits i estantítics que són norma de la política anacrònica de l'Estat, ha vist desvirtuats els seus anhels de poble que vol viure i que, per a això, no perd ocasió d'afirmar que el règim que li cal no és pas un règim de gràcia concedit benèvolament, sinó un règim de justícia que no ha d'anar a mendicar-se a les portes de cap poder, per enlairar que aquest poder sigui i es trobi.

Les aspiracions nacionalistes dels pobles deuen mantenir-se sempre amb enteresa i fortitut.

Ha d'haver-hi sinceritat en l'exposició de motius que abonen una actuació netament nacionalista i deuen concedir-se una alta valor ideològica a totes les reclamacions — que vol dir afirmacions de vida nacional — que un poble col·lectivament faci.

Per això, no hi ha necessitat que's portin a terme apoteòsics esclats sentimentals que obeeixen, moltes voltes, a conveniències polítiques que el poble que's fa servir de protagonista i d'exterioritzador d'aquells sentiments n'ignora tota la trama, tot el movi-

ment, tota la raó que, en realitat, és el motor que fa funcionar la manifestació sentimentalment favorable a uns determinats anhels o aspiracions.

Nosaltres hem d'anar afirmant, davant la magna aparatositat de les manifestacions polítiques que per a l'assoliment o senzilla reclamació de minces concessions descentralitzadores a la nostra terra es realitzen, que si no tenen cap eficàcia i no donen un resultat immediat i positiu, és degut a que a Catalunya, i això deu dir-se continuament, no existeix l'esperit col·lectivament nacionalista que hauria de donar-nos força i fer que'ns mires-sin amb respecte tots aquells elements que avui hauríem de considerar-los com adversaris nostres, perquè ells detenten la sobirania nacional de la nostra terra i són un obstacle per al normal desplegament de la nostra voluntat i la nostra vida.

L'acció nostra, l'acció de qui de debò vulgui conquerir per als catalans el dret de regir els destins del nostre poble, no ha de consistir pas en l'organització d'aquestes manifestacions col·lectives que, en concret, res demostren, perquè tampoc, en general, una consciència nacionalista, ferma i infrangible, en elles existeix.

Les protestes que entranyen aquelles manifestacions, són circumstancials i desapareixen i s'esfumen, infructuosament, després d'ésser realitzades. És per això que nosaltres preferim una acció silenciosa, de divulgació de les nostres idees i conqueïment de consciències per a les nostres aspiracions, que no llançar esbogerrament el poble a ésser figurant d'aquestes manifestacions, curulles de teatralitat, que només posen de relleu l'existència d'apoteòsics sentimentalismes que cap influència poden exercir damunt la vida i l'existència d'un poble, que per a viure tal com ell és, hauria de preocupar-se de construir una idealitat nacionalment i social superior a totes les baixes passions que formen part del bagatge amb que acompanyen les llurs accions els polítics professionals i insincers.

En el proper número: "La foguerada" per M. Alcàntara i Gusart ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

Acció social i acció política

VEU'S-AQUÍ dues maneres d'actuar que generalment s'han tingut, entre nostres, com a diferenciades i fins antagòniques. S'ha considerat en el catalanisme, que l'acció social era la forma més pura, més regeneradora, la més eficient, perquè ella es dirigia directament a la col·lectivitat catalana, sense elements pervertidors, sense obstacles que tergiversessin l'expansió gairebé pedagògica amb que's volia reformar la consciència malalta de les gents catalanes. L'acció social era presa com una mena d'apostolat, amb caients místics, proveïda de tots els ressorts individuals, que per a la persuasió i el guany d'ànimes, l'home pot arribar a aconseguir, quan l'arbora aquella finalitat que constitueix el fons eficient i perdurable, que consisteix en la bona fe, la recta convicció en la possessió dels sentiments delicats. L'acció social es rebel·lava davant l'acció política, perquè aquesta, mal entesa, era una pèrdua d'energies, representava una labor poc pràctica, exposada a les lluites estèrils i a les buidors encoratjadores. L'acció social era el camí costós i difícil, però era el camí de les glòries, dels esdeveniments adorats per tots, i així el catalanisme es donava el goig de combatre tenaçment la vella política substancial a l'Estat imperialista.

I en realitat, aqueixa acció social, que'ls més clarividents patrocinaven, era el germen de la nostra política, de la política nacionalista. Certament que ni aleshores era acció social ço que's feia, perquè, quan l'actuació s'encamina a la totalitat del poble i a totes les activitats de la societat, s'exercita una obra de coordinació jurídica que solament en la política hi té el seu lloc. Però aleshores la forma amb la qual s'expressa aquella actuació era de faïç exclusivament redemptora, de proselitisme, i significava una reacció oberta i absoluta davant la política concrecionada en l'Estat espanyol i les misèries que desventuradament segueixen a tota actuació. Més que res, era la contra, el desig de regeneració, la previsió del contagi, davant l'Estat, ço que feia repugnar i rebutjar les possibilitats de l'acció pública, de govern, de direcció.

Per més que volguéssim, de tant mirar a l'Estat-poder que era la nostra obsessió i el nostre turment, no sabíem comprendre la supremacia organitzativa social que agita i encarrila totes les activitats cap al seu fi, determinant l'Estat que és fruit, que és manifestació genuïna, expressió verídica de la vitalitat desentrotllada de Catalunya; homes d'acció social no sentíem la força de la societat i quedàvem convertits en fermes individualistes, recelosos, desconfiats. El mot política era pres en la seva acepció vulgar; política era la indignitat i la feblesa, política era el parlar baix i el rivalitzar en obrar estultament per a lloar la pròpia figura.

Però una política nova s'obria a la vida que contrastava amb la clàssica de l'Estat detentador. Aquella mateixa acció social, més aciençada, més concienta, era la política nacionalista, en quant determinava una ordenació, i un cop l'ordenació fos reconeguda, l'acció social devenia, pel seu propi imperi, acció po-

lítica, així l'apostolat era una prèdica de vida i de relació, que girava els nuclis cap al govern de la Nació establert per ella mateixa. No desapareix així l'acció social, sinó que adquireix més consistència i arriba a la màxima plenitud.

No desapareix, perquè la política nova no pot viure només que nodrint-se del bategar social i dels determinis de la democràcia, i ella té tot el seu apòi en la major formació ciutadana. Innegablement, la nova política es caracteritza molt especialment en la cultura i civisme dels ciutadans, de tal mode que proclama com a cosa indispensable per a la seva existència el nodriment espiritual del poble. Acció política i acció social, són dos termes inseparables en les societats avançades futures, perquè és impossible separar la regla ordenadora, la norma de govern, de les activitats, necessitats i fins socials. Mai hi ha contradicció entre les dues accions, i només l'esperit gloriós i venerat de les renaixences, pot adoptar explícitament una contradicció, originada per la malifiança que porta a l'individualisme, i a la propaganda sentimental, i a la redempció de les multituds per les formes pures de l'ètica, exclusivament. La societat, en quan és fonamentalment, essencialment, una relació i una cooperació, origina una política que és norma de coordinació i d'actuació, el qual saviament exclueix l'apostolat amb caires místics.

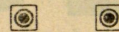
És clar que a Catalunya hem de referir-nos encara a l'acció social, perquè ens manca la possessió del govern. No és possible, i tardarà a ser-ho, parlar únicament d'una política, o política-social-catalana, perquè la nostra societat no està definitivament exaltada. Però existeix la regla social catalana, i un organisme de govern incipient s'aixeca representant a tota la Catalunya amb la Mancomunitat, i altres organismes representants dels Municipis—unitats polítiques—realitzen la seva gestió. És possible, doncs, abandonar, preterir l'acció política? Es pot oblidar que aquesta informa i deu informar moltes de les actuacions catalanes nomenades socials?

Més extesa la catalanitat, format ja l'organisme incipient de govern a Catalunya, diluïda però eixamplada la consciència vital del poble, una política s'erigeix. Ella correspon al nostre grau de vitalitat, ella es realitza prop de la Mancomunitat i dels Municipis. L'acció social pren uns caràcters més rellevants, i es fa més intensa a mida que l'ordenació social avança, i es transforma en acció política, no perquè canviï d'aspecte sinó perquè s'ompla de vigor i es fa poixanta, adherint-se i cristal·litzant en el govern, declarant-se ungida i inseparable de l'Estat que tenuament s'obra a la vida del món. En l'Estat futur no hi haurà acció social enfora d'ell, perquè serà la mateixa acció, tota per la societat feta Estat. La nova política és eminentment acció social vigorosa i plena, que consagra la vitalitat governamental, que constitueix la seva raó de vida. Societat, Nació i Estat, seràn una mateixa cosa.

La nova política, així, es manté de l'acció social inseparable d'ella i per això l'acció política té una significació integral majestuosa

de capacitació, i d'intervenció en la cosa pública, i en lloc de representar una casta, representa l'actuació de *tot el poble*. Política nacionalista, és acció social nacionalista, que ha arribat al grau més alt d'eficàcia que la realitat li permet, és la mateixa fortitut de la doctrina que regeix i condueix, cap endavant, a la democràcia, a la societat catalana.

F. CULÍ I VERDAGUER

GUAITA

EL nostre poble sembla talment que hagi perdut el seny, i bé podria ésser que no siguin estranys an aqueixa acció els polítics regionalistes, car ja d'anys van estafent de tal faïç la nostra espiritualitat, que, en les seves accions, no res n'hi queda fóra del nom.

Qui no recorda l'Aplec de la Protesta celebrat a les Arenes, nou anys enrera, amb aquell discurs den Cambó menaçant al centralisme amb els punys closos? Qui no recorda que al cap d'un any, després d'una esclatant manifestació popular catalana amb molts defectes, però amb tots els entusiasmes, en Cambó i els seus desertaven del seu lloc, oferien an en Maura una incondicional cooperació, mentres governà, a canvi de desfer aquella formidable força que si fou un falsejament en l'actuació de quasi tots els directors, era una forta vibració de l'esperit català, concret, potser fins bona part inconscient, però determinant d'una ferma sentimentalitat nacional que'ls regionalistes, aleshores aliats del maurisme, curaren d'apaivegar? Per això nosaltres, que per dissort dels regionalistes som l'únic agrupament català que no perd la memòria, malgrat la nostra innegable voluntat per a l'assoliment integral de la deslliuració de la Patria, que vol dir lliberació col·lectiva, lliberació individual, armonització social i creixement econòmic, i que, per tant, hem defensat i volem posseir la zona neutral o zona franca, no assistirem a la manifestació del diumenge, car no sabem veure cap motiu, que, precisament en aquests moments, la justifiqui. Ara que hem llegit en estracte els discursos pronunciats en l'Assamblea, ens afermem en la major creença de que obrarem perfectament no anant-hi.

Llegint el parlament den Cambó, d'una absoluta buidor ideològica, hom se convenç que tot aquell acte, preparació i execució, no obereix a res més que a un efecte polític sense cap resultat pràctic per a Catalunya, car la tònica general del discurs fou de menaça al Govern si no obra el Parlament, precisament ara que fa molts dies ja ha anunciat en Dato que pel Novembre l'obrirà, i no sols ha dit que obrirà les Corts, sinó que ha afegit que hi portarà a discussió diferents projectes econòmics.

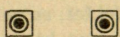
No hi serà de més, pels que no'ns coneixen, que afirmem novament que mai hem cregut, ni creiem ara, cap promesa dels polítics espanyols; però els regionalistes, que desviaren l'acció catalana cap al camí de fiar-se dels polítics de l'Espanya centralista que diuen han de salvar, no hi tenen dret a dubtar-ne.

Per què, els regionalistes, amistançats dels radicals (?) als que vuit dies abans de les eleccions segurament tornaran a insultar com els insultaren fa quinze dies, volen no creure en les promeses den Dato?

Els fets de la política no poden, no deuen mai judicar-se per l'acte que es realitza en el moment en que els escatim, car la política té una organització tan complicada, i a Espanya tan obscura, que és precis sempre tenir presents els fets passats de les corporacions i els homes, i procurar endevinar el pensament d'aquells per a l'avenir. En el fet d'ara, no'ns cal enfondir molt, car el discurs den Cambó ens dona la tasca feta i ens desxifra clarament el problema. Digué que s'havien d'apurar els mitjans per a obtenir l'obertura del Parlament, que de molt abans tenen concedit pel quefe del Govern, i que s'hi havien de presentar els projectes econòmics, que ja té anunciats el mateix Govern. De manera que en Cambó, en Lerroux i La Lliga tenen assegurat l'èxit, sense que tinguin temença d'arribar a la revolució que's predicà i els «nostres» capitalistes aplaudiren.

Ço que no va dir en Cambó, ni cap altre dels que parlaren, és el que faràn, si, com nosaltres creiem, s'obra el Parlament, s'hi presenten els projectes, es fan una dotzena de discursos més o menys eloqüents, se nomena una comissió que ho estudiï, i es tanquen les Corts, que és ço que segurament succeirà.

Això serà la befa a Catalunya, i per aquest cas no s'ha ocorregut a cap diputat manifestar la seva opinió.—F.

VOLUNTAT

AQUESTA arteria d'energies que l'home normal porta en si per a fer front a tots els infortunis i contrarietats que en les lluites de la vida poden sobrevenir-li és la que'l fa vèncer sempre.

Foneu la voluntat en un estol d'homes que s'imposin tota mena de sacrificis per a l'assoliment d'un determinat fi, i veureu com aquesta sublim abnegació acaba per fer desaparèixer els obstacles que de bon principi semblaven invencibles.

A Catalunya manquen esperits forts, amarrats de voluntat, sobre tot ara que 'ns condolem de l'esclavització d'altres patries.

No pensen prou els catalans en Catalunya, ni volen abandonar la passivitat amb que, en general, es miren les nostres coses, i, molt menys, volen procurar esmenar-se dels seus defectes col·lectius i individuals. És per això que s'imposa per la patria una acció persistent que, deixant de banda baixes passions, faci veure als homes de Catalunya que solament una renovació intensa i profunda dels procediments socials ens pot conduir, per la possessió d'una ferma voluntat, a la realització de les nostres aspiracions nacionals i humanes.

Conresem, doncs, la voluntat dels catalans, enfortim-la, i el nostre poble esdevindrà poderós, gran i humà.

LLUÍS ROIG I RIERA

Un manifest dels socialistes balkànics

Els partits socialistes dels diferents països balkànics, decidiren en llur darrera conferència, constituir una Federació socialista interbalkànica, el Comitè executiu de la qual residiria a Bukarest. Aquest Comitè executiu, acaba de dirigir al :

proletariat i als pobles balkànics, el manifest que reproduïm :

LA conducta darrera de les grans potències, de nou ha mostrat els resultats funests de la política seguida pels governs balkànics. Amb menaces, les potències de la «Quadruple-Entente» cerquen forçar la Grècia i la Sèrbia a cedir territori a la Bulgària, la qual per la seva banda i com a recompensa d'aquestes adquisicions territorials, deu ésser obligada per les mateixes grans potències a entrar en un nou bloc balkànic, declarant la guerra a Turquia.

A l'ensem, una opressió, sempre més forta, ha estat exercida després de la desfeta dels russos per l'Austria i l'Alemanya a Bukarest, per a empènyer la Rumania a la guerra, o per a forçar-la, al menys, a observar una neutralitat favorable a les dugues potències centrals.

El foc que devora la Sèrbia, menaça, doncs, també, als pobles balkànics mantinguts neutrals fins ara.

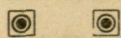
Protestant, d'acord amb els partits socialistes de la Sèrbia i de la Grècia, contra els atacs dirigits a l'autonomia dels Estats i la sobirania dels pobles, nosaltres protestem, també, contra la política criminal dels Estats balkànics que per llur sed de conquesta, per llur egoisme cruel, per llur passat plè d'odi i de chauvinisme, no solament han facilitat, l'intervenció de les grans potències en els afers dels pobles balkànics, sinó que l'han provocat.

Des de llur constitució en Estats autònoms, constitució que era sovint el resultat de combinacions diplomàtiques de les potències europees, els pobles balkànics no han pogut sostreure's de la tutela de les grans potències. Si de tant en tant un d'aquests Estats ha fet esforços per a mantenir l'independència; si ha aixecat per un curt espai de temps el cap, no ha sigut més que per a recaure com ubriagat i per a devenir l'instrument d'una altra gran potència o d'un grup de potències.

L'especulació de les classes burgeses dels Balkans, que consistia en sostenir els plans de les grans potències a fi de que fossin recompensades per aquestes, rebent llur apoi per a la realització de plans de conquesta, ha estat revelada pel mercantilisme d'elles mateixes i pel qual els pobles balkànics resten, sempre de nou, les víctimes i els enganyats.

Les potències de la Quadruple-Entente, demanant a la Grècia i a la Sèrbia cessions de territori, volen provar que l'apoi que aquests Estats concediren, durant la primera i la segona guerra balkànica, no era pas gratuït. En la desena d'anys en que els Estats balkànics es combateren mutuament per a despullar-se reciprocament, sempre s'han apoiat sobre l'un o l'altre dels grups de potències. Mentrestant, l'hora de la liquidació ha tocat.

La Rússia, la França i l'Anglaterra demanen a llurs protegides, la Sèrbia i la Grècia, cessions territorials; l'Alemanya i l'Austria demanen a llur protegida, la Bulgària, que rebutgi tota «entente» amb la Sèrbia i menacen

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria ♦ Que la veritat sia coneguda i enmenar la voluntat del poble ♦ ♦ ♦

a llur all'iada de trenta anys, la Rumania, amb persecucions, a causa de sa simpatia per la Rússia.

La política nacionalista i imperialista dels petits Estats balkànics, té per resultat, tant funest com inevitable, el fer d'ells instruments de la política de l'imperialisme europeu. Seràn forçats o d'atacar la Turquia i preparar així l'entrada de Rússia a Constantinobla, ço que constituiria la sotsmissió de tota la península balkànica, i això en el més breu espai de temps, o bé ajudar a la política de les potències centrals, a la victòria de l'imperialisme alemany i austriac, amb el manteniment de la neutralitat veritablement per les armes.

Salvada per l'Alemanya, la Turquia devindria una colònia amb tots els desavantatges del despotisme asiàtic, disimulat d'un pseudoparlamentarisme amb tots els desavantatges del militarisme feudal de l'Alemanya.

Els Estats balkànics estan obligats, pel caràcter de presa de llurs classes regnants, a destruir amb les seves propies mans llur independència i llur pervindre.

Per aquestes raons, nosaltres, socialistes dels Balkans, fidels a nostre passat socialista i d'acord amb nostra moció de Bukarest; nosaltres, que hauriem saludat cada pas portat vers una «entente» efectiva i que hauriem encoratjat totes les concessions poguent servir a una reconciliació dels Estats balkànics en interès de llur independència i llur neutralitat, nosaltres condemnem, com funestes per al proletariat i els pobles balkànics, totes les «ententes» i coalicions, que són destinades a fins agressius, a conquestes i a plans dinàstics i que lluny de portar la pau, l'«entente» efectiva, no provocaran més que noves catàstrofes.

La Federació internacional dels socialistes dels Balkans fa seva, per al seu «bureau», la declaració de la fracció socialista de la Skoupchtina sèrbia del 10 al 20 d'agost 1915:

«El partit socialista desitja de tot cor una «entente» dels pobles balkànics; i la demana enèrgicament. Però rebutja tota coalició artificial, que serviria a efectes passatgers a l'interès de l'un o de l'altre agrupament de potències imperialistes.

L'«entente» dels pobles balkànics portaria a assegurar la pau, mentre que una coalició militar, afavorida per les grans potències, tanca el perill de futures guerres.

L'«entente» eliminaria les possibilitats de conflictes entre els Estats balkànics; una aliança militar, al revés, no podrà més que augmentar-les. L'«entente» dels pobles balkànics garantiria llur existència, mentre que l'aliança militar, inspirada per les grans potències, fa llur existència dubtosa. L'«entente» aniria als pobles balkànics; llur aliança acabaria en interès de les grans potències, les dividiria.

Lluitant, pas a pas, contra la política imperialista de les grans potències i dels governs balkànics, nosaltres preparem el camí de la victòria d'una república federativa del país balkànic, la sola constitució que estaria conforme amb els interessos del proletariat i dels pobles balkànics. —Visca la Pau! —Visca la República federativa dels Balkans! —Visca el socialisme internacional!

El Comitè executiu del «bureau» socialista inter-balkànic

C. RAKOWSKI D. MARINESCO D. POPP

La qüestió de les aigües ⁽¹⁾

Dels "Anals de l'Academia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya. "Març de 1915.—Crònica. (Acabament de la publicada en els núms. 13 i 15)

»Per avui hem d'acabar amb uns quants comentaris al resum que de ço passat venim de fer.

»En primer lloc, quina explicació podem trobar a la conducta del senyor Turró, al retirar-se de la sub-comissió tècnica d'anàlisi en la que hi fou delegat per l'alcalde després d'haver-hi assistit per acordar els procediments a seguir i al donar-se compte del primer anàlisi que no trobà les aigües infectades, al venir un anàlisi que trobà les aigües brutes? I perquè si aquest senyor vol la tranquil·litat i la salut de Barcelona i el prestigi de l'Academia, se negà a treballar en el laboratori d'aquesta per arribar a un acord, a la obtenció d'un dictamen únic, que permeti dir a Barcelona amb la firma de tots i amb l'acord i consentiment de tots, l'estat de les nostres aigües? No sabem directament els motius d'aital conducta, però els amics del senyor Turró n'han donat alguns que els hem de refutar. S'ha dit que'l director del laboratori municipal va deixar d'assistir a les reunions de la sub-comissió tècnica per sentir-se molestat perquè'l treball de dita sub-comissió representava una fiscalització i una desconfiança del seu treball del laboratori municipal. Jo no vui ficar-me en si aquesta desconfiança existia o no existia i en si fou o no causa dels treballs realitzats per la comissió sanitària; jo crec que quan una ciutat se troba de la manera en què s'ha trobat Barcelona, té'l dret i'l deure, inclòs no desconfiant de ningú, de preocupar-se de la seva situació i estudiar les coses per ella mateixa; però si això suposava desconfiança, com ha tardat tant a adonar-se'n el senyor Turró? Com no se n'ha adonat fins que s'han trobat les aigües infectades? Com no ha vist que en tot cas també era l'alcalde el qui desconfiava a l'acceptar l'enviar-lo a ell com a delegat en dita sub-comissió, i més encara al dirigir-se a qualque entitat, com ho feu a la nostra Academia, demanant-li que fes anàlisi de les aigües i li dongués compte del resultat? Com accepta, com a empleat, com a subordinat, una situació que's diu de desconfiança, i com a ciutadà i com a acadèmic aquesta mateixa descon-

fiança el priva d'anar a treballar pel bé de la ciutat i pel prestigi de la corporació procurant l'obtenció d'un dictamen únic? I si hi havia desconfiança, desconfiança que fóra en aquest cas de quasi tota la ciutat, perquè en la comissió sanitària i en la sub-comissió tècnica hi està representat el millor i més representatiu de Barcelona, que més pot desitjar un home, sinó que se li dongui la manera de que la cosa sigui de nou estudiada amb la seva participació i amb totes les garanties que desitgi?

»Se digué també que'l no voler fer els anàlisis a l'Academia era per ésser empleat municipal i no haver-se de trobar en la necessitat de dir, des de fóra la casa gran, coses que allí creguessin que no s'havien de dir. Però la situació d'empleat, no municipal, sino «provincial», també la té el doctor Agell, i no obstant, ha treballat i treballa en la sub-comissió i estava disposat a treballar a l'Academia. I és que'l doctor Agell sab que ço que faci en el laboratori oficial ho ha de dir als seus superiors, però que no hi ha res que'l privi de treballar a l'Academia. I encara sab més el doctor Agell: sab que a l'Academia les aigües s'havien de trobar netes o brutes; en el cas de trobar-se netes, tots contents: comissió, Academia, organismes oficials i poble, d'haver-les-hi trobat i de dir-ho, i en el cas de trobar-se brutes, amb molt sentiment de la comissió i de l'Academia, amb la iniciativa o no dels organismes oficials, pel bé del poble, que pels bons ciutadans, que encara en queden, continuï sent la suprema llei, s'ha de dir.

»I s'ha de dir no sols per a estimular als organismes oficials a que hi posin remei, sinó perquè éssent les malalties infeccioses d'origen hídric malalties que consenten una profilaxia individual, ens sembla senzillament monstruós deixar que la gent ignori els perills que corren, i no els evitin i hi morin.

»Un altre punt. Desitjo que els lectors se fixin en el que digué el director del laboratori bacteriològic municipal sobre la virulència de l'Eberth. Què l'Eberth que no fa tifus no és Eberth, que l'Eberth no atenua sa virulència! Jo soc un modest clínic, però com m'ha agradat procurar-me una idea i una petita cultura bacteriològica, i tot el poc que de bacteriologia sé, va fer i fa encara, que desde'l fons de la meua insignificantia, me senti estupiditzat d'una semblant afirmació. Jo no conec pas tot el que s'ha escrit de l'Eberth, ni totes les obres de bacteriologia, però, buscant-ho expressament, no he pogut trobar ni un sol llibre que digui ço que afirmà el senyor Turró, però si no n'he trobat cap que estigui d'acord amb ell, he trobat el que jo, pobret de mí, ja'm pensava, això és, que tots els que he pogut veure, afirmen el contrari. Tots (i ja m'agradaria que se m'indiqués un autor que ho digués diferent) parlen de l'atenuació de la

virulència de l'Eberth, i cap, absolutament cap, parla de la virulència constant i igual per a caracteritzar l'especie Eberth.

»Però és que no cal regirar llibres per això. Amb ésser un modest clínic, amb unes modestíssimes nocions de les generalitats de la bacteriologia, n'hi ha prou per a sentir-se meravellat de que's faci una afirmació semblant. Ja ens ho ensenyaven a Patologia general: els microbis fan més o menys mal, segons la virulència i segons la resistència de l'organisme...

»Jo no'n sé cap de microbi que presenti una virulència fixa i constant; no sé que se'n hagi descobert cap que no s'atenuï i s'exalti en certes i determinades condicions, i com del meu mode de pensar ho són, que jo sàpiga, tots els clínics actuals, valdria la pena que se'ns demostrés el contrari...

»I per escassa quantitat i per virulència atenuada s'expliquen quasi tots els autors el que no faci gaire mal moltes vegades que's troba a l'aigua, i per atenuació de virulència intenten explicar molts els portadors de bacils que no han sofert tifoidea... Realment, si tingués raó el senyor Turró, els autors, tots, haurien viscut massa descuidats.

»I anem, finalment, a l'últim punt que volem remarcar. No sé si els lectors tots l'hauran subratllat, però n'és ben digne. Per ço dit pel doctor Presta i l'interrupció del doctor González, sembla que al laboratori municipal no tenen aigua suficient per a fer els anàlisis amb el mètode acordat, que per altra part és el mètode més seguit. I noti's la gravetat del fet; en un anàlisi amb control, en un anàlisi que ha mogut tantes discussions, en un anàlisi amb el resultat del qual s'ha volgut fer passar per equivocat el practicat amb totes les regles de l'art i b n explicat de la sub-comissió tècnica, se comença, segons de ço dit pot deduir-se, per no recollir l'aigua necessària per a fer-lo. I així se vol tranquil·litzar a Barcelona, i amb aquesta base se vol discutir, i d'aquesta manera se vol portar al nostre poble a fer-lo dubtar d'anàlisis ben detallats i se li vol fer creure que beu bones aigües.

»Si quan hi ha control, si quan s'ha de discutir, si quan hi ha apassionaments va així, com deuen anar les coses en temps de calma!

»Veritablement, jo no sabria pas culpar als barcelonins quan se queixen de sentir-se indefensos i mancats de protecció sanitària.

»DR. R. PLA I ARMENGOL»

(1) Vegi's els números 12, 13 i 15 de LA NACIÓ.

MIGRANYA,
DOLORS NEURALGICS,
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

ANUNCIANTS

«La Nació» es la publicació nacionalista de
: més llarg tiratge : :

US CONVÉ ANUNCIAR-HI

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Religats de luxe i econòmics
Reproducció General

Mallorca, 257 bis-BARCELONA

TELEFON 7210

L'Unió Catalanista ha acordat, en principi, pendre part en les properes eleccions municipals de Barcelona

L'UNIO CATALANISTA, previa consulta feta als Casals Catalanistes de Barcelona, ha pres l'acord, en principi, de pendre part en les vinents eleccions municipals, presentant candidats en els Districtes II, III, IV, VI i VIII, complint així el manament de l'acord pres en el Consell general extraordinari de representants de les entitats adherides, tingut a Barcelona el dia primer de Març de 1914.

En el mateix Consell General de Representants s'acordà publicar el Manifest que la Junta Permanent dirigí al poble català, el qual diu:

«CATALANS:

«El Consell General, ara mateix reunit en sessió extraordinària, ha pres el determini de dir-vos:

«L'Unió Catalanista és l'iniciadora i l'organitzadora de l'acció nacionalista a la nostra Catalunya; han passat anys i d'aquest organisme robust i exuberant de modern patriotisme que és l'Unió se n'han després actuacions polítiques secundàries, com la Lliga Regionalista i el Centre Nacionalista Republicà, que a copia de temps han perdut les qualitats essencials de l'Unió Catalanista, que són: irreductibilitat en la determinació de la llibertat, reconstrucció integral de Catalunya i fermesa incontestable en l'anorreament de les accions de la vella política, per a poder fer que la vida de la nostra patria sia la que correspon als pobles civilitzats.

«Doncs, bé, catalans: al bell mig de tantes desviacions com ha sofert l'ideal i el procediment de l'Unió pels que ja fa temps se n'han emancipat, el Consell General vos prega tingueu ben present que l'Unió Catalanista ni un instant ha atenuat l'ideologia nacionalista, ni ha prevaricat en el procediment, car ha mantingut la més absoluta puresa en l'actuació, i vos fa saber que, havent fet abans serment de no claudicar mai, se disposa a ocupar les posicions socials i polítiques que li sien necessàries per a que el nacionalisme influïxi en la vida total de Catalunya i per a que l'actuació se realitzi a la faïç d'aqueixos moviments socials moderns, que veuen l'enemic més gran en el professionalisme polític.

«Que els que estimen a Catalunya no temin: l'Unió Catalanista, com sempre, complirà el seu deure amb la patria, i es disposa, amb l'ajuda dels bons catalans, a ocupar els llocs que pertanyen a la representació nacionalista, que avui se troben deseparats.

«Barcelona 1 de Març de 1914.

«Per acord del Consell General,

«LA JUNTA PERMANENT: *D. Martí i Julià*, president; Barcelona.—*D. Girona i Llagostera*, vice-president; Sarrià.—*J. Serra Ferré*, tesorero; Barcelona.—*A. Viciano i Salvadó*, vocal; Tàrraga.—*B. Martí i Bofarull*, vocal; Tarragona.—*F. X. Casas i Briz*, secretari; Barcelona.»

Designada, a bon temps, per la Junta Permanent la Comissió electoral, aquesta ha organitzat tots els treballs relacionats amb l'intervenció de l'Unió Catalanista i té gairebé enllestits els referents a les properes eleccions municipals i a son torn la Junta Permanent presenta, per a la seva discussió i aprovació, al Consell General ordinari de repre-

sentants que demà tindrà lloc, el següent Projecte de Normes Electorals:

En el Missatge aprovat en el Consell General del dia 3 de Gener hi han unes afirmacions generals referents a procediments, que l'Unió Catalanista sent la necessitat de concretar, amb el fi de que sien norma acordada que reguli les accions de propaganda electoral i també l'actuació dels representants de l'Unió a les corporacions, per a així establir i mantenir la disciplina en tot el que, si és cert són principis contingents, han d'ésser no-res-menys guardats i seguits tal com si fossin principis fonamentals.

Les noves actuacions no tant sols han d'ésser mogudes per principis renovadors; cal també que el procediment posseeixi una característica que sia expressió de sinceritat, de lleialtat, d'austeritat i d'educació ètica, tant per al poble com per a les persones que hagin de representar-lo.

L'Unió Catalanista proclama les següents afirmacions:

I. — Propaganda.

L'Unió usarà de tots els mitjans de propaganda; més, volent que hi hagi unitat de criteri i volent també evitar totes les desviacions i lleugeres que acostumen a propagar-se en l'escalf de l'improvització, donarà gran importància a les conferències escrites, que, ademés d'ésser fruit de la meditació i de l'estudi, comprometen als que les escriuen a ésser mesurats, a no apartar-se dels principis fonamentals i a defugir els entusiasmes volanders, realitzant així una major acció educativa, de la que tant ne beneficia el poble que escolta com el propagador autor de la conferència.

Això no significa de cap faïç que l'Unió defugí els altres mitjans naturals de propaganda; vol dir sí, però, que tindrà especial compte en adoptar la modalitat de propaganda que convingui a l'acte que s'hagi de realitzar.

Vol també l'Unió les qualitats abans exposades per a les conferències, que ressurtin en totes les actuacions, i per això, tant en mítings com en la Premsa; i en actes literaris, i també en les festes nacionalistes, procurarà que sobresurti sempre la veritat més completa, la serenitat més absoluta, l'equanimitat més justa i l'alegria més plena, com correspon als homes de vida forta i consciència més forta encara, que s'emprenen, com els homes de l'Unió, acció renovadora i transformadora per a dur al poble a nous estats socials.

Cal defensar sempre bravamet, amb serenitat, però, els nostres principis. Car els convençuts fins al fons de la vida, que defensen la veritat i el bé social, ni han d'esbogar-se, ni han d'aco-

vardir-se, ni han d'usar males arts amb l'adversari, ni han d'usar de cap mitjà que no sia digne de la gran missió humana que realitzen. Cal ésser serenament incommovibles, malgrat les dolentes accions que vulguin aterrar-la; agressors jamai. Els incommovibles resten, i són els triomfadors de l'avenir; els violents i agressors desapareixen aviat, i són els vençuts de sempre.

II. — Eleccions.

L'acció electoral per l'Unió Catalanista és i ha d'ésser sempre un mitjà. I diu ben clar que ara ni mai podrà ésser considerada com un fi; àdhuc no essent res més que un mitjà de propaganda, per la seva categoria social especialíssima, cal exigir que la moral més estreta la governi, perquè no sia precisament la victòria, la que determini acció en el poble, car, anc que no's guanyi, la digna acció realitzada sia per a ella mateixa una intensa acció educadora.

Tots els components de l'Unió vénen obligats, en les lluites electorals que s'emprenguin, a cooperar-hi amb tot desinterès, i l'Unió només retribuirà aquells treballs que careixen de modalitat política i sia natural que 'ls realitzin persones que no's proposin res més que obtenir una remuneració.

La Junta Permanent nomenarà una comissió electoral que entendrà i dirigirà tot el referent a eleccions. Aquesta comissió complirà el seu comès amb la major autonomia, però regoneixerà la categoria superior, en l'organització de l'Unió, de la Junta Permanent.

En les eleccions de diputats, els candidats seran nomenats, d'acord amb la Junta Permanent, pels organismes de l'Unió residents en els districtes electorals.

Igual procediment se seguirà per a les eleccions municipals de la ciutat de Barcelona, deixant-se en completa autonomia els municipis forans, venint, no obstant, obligats a comunicar els seus acords a la Junta Permanent i a subjectar-se a tots els altres extrems de les presents Normes.

Els candidats hauran d'ésser regonegudament nacionalistes de l'Unió Catalanista, de gran moralitat privada i pública, ésser tinguts per tothom per homes de gran civilitat i no podran tenir relacions de dependència professional ni d'acció econòmica amb empreses públiques ni societats privades que prestin serveis en la forma que sigui, al municipi, a la «provincia» o a l'Estat.

III. — Representants.

Els representants que a les corporacions públiques tingui l'Unió Catalanista han d'ésser, de tots els elements de l'Unió, els més complidors de la disciplina que 'ns uneix a tots i que 'ns fa complir com a elements d'un organisme fort i conscient que pensa sempre en el seu comès nacionalista tal com el té promulgat, sense falles que 'l facin desmerèixer en el concepte que s'ha guanyat a l'opinió pública.

La Junta Permanent, representació constant i vivent de l'Unió Catalanista, és l'autoritat natural que han de regoneixer i acatar els representants, i a la que han d'acudir en totes les ocasions que necessitin consell.

Els representants s'han de considerar mandataris en ço que fa referencia als principis fonamentals de l'Unió Catalanista i als programes

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS, 226

: : : SANTIAGO DE CUBA : : :

electorals que hagin presentat; han d'unificar el seu vot en tots els assumptes: econòmics i administratius de gran transcendència pública, i quan hi hagi disparitat d'opinions, es reuniran expressament i prevaldrà el pensament del major nombre d'ells, podent encara, en últim terme, i fins un sol representant hi tindrà dret, acudir a la Junta Permanent per a que emeti el seu parer, que serà acatat; si bé en tot el no expressament remarcat tindrà el vot lliure, han d'esmerar-se sempre, en tots els assumptes, en fer ostentació d'unitat de criteri.

Els representants estan obligats a complir amb assiduitat les obligacions del seu càrrec, car mancarien a llurs deures elementals si no realitzessin, a la corporació a la que pertanyin, l'acció renovadora que és pròpia de l'Unió. La Junta Permanent té autoritat per a aperibir-los quan sien poc actius i adhuc per a notificar-ho al Consell General, el que resoldrà en últim terme el que convingui. Aiximateix, els representants vénen obligats, mentre duri l'investidura que posseeixin, a complir les prescripcions que consentiren nomenar els candidats. Si hi manquen an aquestes prescripcions o realitzen qualsevolga altre determini que la Junta Permanent consideri és un perjudici per a l'acció de l'Unió, la Junta Permanent pendrà els determinis que consideri necessaris fins a suspendre la qualitat de representants de l'Unió, venint obligada la Junta Permanent a donar-ne compte al Consell General i a reunir-ne un d'extraordinari, si convé, el qual resoldrà en últim terme.

El Consell acordà que els representants de l'Unió a les corporacions públiques tinguin veu i vot, per dret propi, en el Consell General.

IV.—Faigó d'anar a les eleccions

Atesa l'especial acció renovadora que s'ha emprès l'Unió, tant en el sentit dels principis com en el dels procediments, es proclama com a norma a seguir que l'Unió Catalanista ha d'anar sola a tota mena d'eleccions, prescindint de coalicions, intel·ligències i altres mitjans de procediments electorals, que molt sovint atenen fonamentalment a l'ideologia que's defensa i a l'austeritat de la funció electoral.

És clar que s'ha de reconèixer que hi han, de vegades, circumstàncies excepcionals que obliguen a passar per damunt de totes les normes, perquè la patria o els fonamentals principis socials ho exigeixen; com tampoc no's pot negar que, segons són les eleccions de diputats provincials o per a Ajuntaments i tal com estan repartides les circumscripcions del sufragi, pot ocórrer que s'hagin de pendre acords especials. No-res-menys, per això, l'Unió Catalanista complirà amb les Normes que té aprovades, i respecte a coalicions i intel·ligències generals a tot Catalunya, la Junta Permanent les decidirà, podent, si ho creu convenient, acudir al Consell General, sense que jamai, però, cal repetir-ho, n'hagin de valer de menys, en res, ni per res, l'integritat dels principis, ni la moralitat del procediment.

Especialment pel que fa referència a la circumscripció de Barcelona, on no s'ha de haver-hi necessitat, en la lluita usual, per a cap mena d'intel·ligència, l'Unió acudirà a les actuacions del sufragi atenent-se estrictament a les Normes acordades.

Quan les entitats de l'Unió no acudeixin a la lluita electoral, els individus podran usar, seguint els dictats de la llur consciència, el dret del sufragi; però ni aquests ni les entitats adherides podran intervenir de cap altra faigó a les lluites electorals.

Cròniques curtes

De les aigües de Moncada

El 26 del mes passat, els diaris portaven una explicació de la visita que els periodistes feren als treballs per a la nova conducció de les aigües de Moncada. Els lectors recordaran que, quan l'epidèmia, s'acordà molt encertadament canviar la conducció i es digué que's feia la nova de ciment armat (materia infectable, trencable i per tot-hom reconeguda com inferior); no de ferro (quasi segurament no infectable i admesa per tots com la millor) aduint la sofisticada escusa de que, essent necessari anar molt depressa, no hi havia temps de fer les tuberries de ferro.

Aquesta falsa escusa, s'ha demostrat encara més que era un subterfugi (ja diuen bé a la nostra terra que hi ha gent que s'agafen més aviat que els coixos) amb que avui, que han passat 10 mesos, mentre l'Ajuntament paga cada mes 72.000 ptes. a la Companyia General per l'aigua amb que supleix la de Moncada, l'aigua de Moncada no vé i no sols no vé sinó que s'ensenya als periodistes, per a que ho facin corre, que les obres no estan acabades i ara ja es diu que no ho estaràn fins al Juny de l'any vinent.

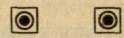
I es diu més i traduïm de «Las Noticias» «Acabà ses explicacions el Sr. Vega, afirmant que dintre tres setmanes podríem tenir a Barcelona per més potables, les aigües de Moncada, però com existeix el propòsit de canviar totes les canonades de distribució urbana» etc. etc. no vénen. De manera que Barcelona podria tenir aigua seva, podria estalviar-se 72.000 ptes. cada mes, podria posar-se, de moment, però més ben conduïdes les aigües, en la situació en que estava abans de l'epidèmia, i això no es fa, l'aigua es pert, els diners se paguen i a la Companyia General cobren. I aneu a sapiguer si cobra algú altre.

Perquè, quina nosa faria que, entrellant, vingués l'aigua com venia abans, per a canviar les canonades de distribució i per totes les altres millores que's vulguin i que tant temps fa que s'haurien d'haver fet? Si per les conduccions interiors actuals s'hi serveix interinament l'aigua que *mediantibus illis* proporciona la Companyia, perquè també interinament no s'hi pot servir la de Moncada, molt millor per tots conceptes que la del Vallès i la del Llobregat, i que no costaria aquelles 72.000 ptes. que ara es paguen? Perquè no's va treballant i aprofitant el que's pugui? Aquest sol fet, si d'altres no n'hi haguessin, probaria la manera especial que tenen el nostres regidors de mirar-se les aigües de Moncada propietat de la ciutat, i les altres propietat de la Companyia i el desconcert, i altres coses pitjors, que regna en el nostre Ajuntament. Llançar cada mes 72.000 ptes. un Ajuntament entrampat, que no paga el que deu i que per coses útils sempre fa el pobre, és l'últim que ens faltava veure!

Fan bé a la Lliga i a la Casa del Poble buscant derivatius a la seva gestió municipal amb qüestions generals, com la manifestació de diumenge i altres; fan bé, regionalistes i radicals, d'estrenyar cada dia més forts i fer-los més aparents els llaços que'ls uneixen per a

defensar les seves respectives clienteles, preeminències i situacions; fan molt bé, perquè el dia que el poble de Barcelona s'adoni de com se malmenen els seus cabals i de com se compromet el seu pervindre, aquests grups que hem vist units, en el negoci de les aigües, en el dels tramvies, en els túnels de la reforma, etc., etc. que han callat igualment davant l'indefensió sanitària de Barcelona i que no's commouen davant dels centenars de morts per tifus que's poden evitar, i que toleren, uns i altres, que la ciutat compri, per 72.000 ptes. cada mes, una aigua que pot tenir més bona de la seva propietat, si queda aquí rastre de l'antiga virilitat barcelonina, potser no serà pas amb unes eleccions com foragitarà del nostre Consell municipal aquests mixtificadors de la voluntat i dels sentiments del poble. I, aquest dia, pot arribar, senyors de la conxorxa regionalista-lerrouxista.

RAMÓN D'ALENTORN

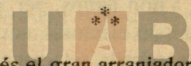
AL VOL

DIUMENGE es celebrà la manifestació a favor de la Zona neutral. Fou com havia d'ésser, prenent-hi part tots els partits polítics de Barcelona. Ben concorreguda i sense la més lleu perturbació ciutadana. D'això, val a dir que'n sabem els catalans. No fou, però, ni els mils, una grossa, molt grossa, manifestació, com la celebrada per a que el poble de Barcelona expressés el seu parer respecte la Mancomunitat.

LA NACIÓ, que no li doli, gens, ni mica, que l'acte de diumenge passat tingués el bon èxit que obtingué, es complau en fer remarcar que'l nostre poble es senti més mogut a l'acció per la Mancomunitat, que essencialment posseeix caràcter nacionalista i té més que veure amb la nostra espiritualitat nacional.

La Zona Neutral és convenient, necessaria, per a Catalunya, més tal com s'ha desenrotllat el procés que ha dut a la manifestació del darrer diumenge, se li ha donat exclusivament modalitat burgesa, més ben dit, política-burgesa, i això sí que no està bé. Als temps d'ara, no hi han valors negatius als pobles, i és anar per mals camins, dividir la societat en castes d'acció, com fan els burgesos, des dels conservadors als radicals, que passen per damunt de tot i tot ho atropellen, al proclamar des de la llur olímpica superbia, que fora d'ells a la societat tothom és paria social, que ningú hi ha que posseeixi drets naturals per a intervenir a la vida de les societats. Repetim-ho: són mals camins aqueixos.

Ni la nacionalitat, ni l'economia nacional, són fèu de determinades organitzacions polítiques. Ni cap dels organismes que actuen a Catalunya, ha renunciat a l'intervenció. No sols no s'hi ha renunciat, sinó que volem intervenir-hi i hi intervindrem. S'ha fet ús del nom de Catalunya, en representació d'una petita part de la nostra societat catalana. Només hi mancaven els obrers, els obrers de debò i els vers nacionalistes. Quasi no res!

El temps és el gran arranjador de coses; fins de les més disbaratades. Fa uns quants anys els regionalistes i els radicals estaven a mata degollada. La Lliga necessitava una esquerra, i tot just arriba a tenir-la, l'esquerra catalana, de la gran tirania de la Lliga es neuli, i s'esvaei, desapareixen

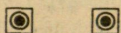
xent; la Lliga, però, sense esquerra, no podia, no pot viure, i s'ho ha ben arranjat. Que's barregin esquerrans i radicals, i el problema polític de Catalunya és resolt. Dreta, la Lliga; esquerra, la coalició dels radicals amb l'U. F. N. R. Ja tenim la burgesia organitzada.

I ara, vinguen Exposicions, Zones neutrals, i el que anirà caient. I com que tots tenen acreditat que són excel·lents administradors!...

Cara. A Berlín, les primeres victòries dels exèrcits alemanys promogueren gran entusiasme; la gent semblava esbogerrada; els homes s'abraçaven i besaven al mig del carrer; les banderes flamejaven arreu; les músiques militars tocaven himnes patriòtics; als cafès i cerveteries tot era no parar de cantar la cançó nacional..., *und trinken ser file, uber alles*. A copia de ubriagar-se de triomfs, més o menys legítims, ja han acabat per pendre-s'ho amb prudència i malgrat l'invasió a Rússia, fora de la llustrina oficial, en no res més se coneix que les legions germàniques s'han anat endinsant a Polònia, i més enllà, encara.

Creu. A París, des del començament de la guerra, que hi plana una gran serietat i fortitut espiritual, veient-se en tothom un estoïcisme confiat, malgrat les contrarietats de l'any passat. La batalla del Marne sorprené: no s'esperava una solució tan ràpida a la crisi de l'invasió teutònica. L'estoïcisme no s'esvaeï, per això. Els mesos han passat inacabables i França ha fet heròicament i amb èxit imponderablement brillant, la doble tasca de posar davant del front alemany una barreira infranquejable, i s'ha preparat, amb plena llibertat i sense que els alemanys ho hagin pogut impedir, per a l'ofensiva. En tots aquests mesos, l'estoïcisme francès ha continuat, tancant amb pany i clau dins del cor els sentiments patriòtics més noblement enaltidors i legítims. Ara mateix, l'ofensiva francesa dóna la primera gran batalla, que fa recular als alemanys, els fa milers de presoners, posa fora de combat a més milers d'enemics, i s'apodera, ademés, de 140 canons i d'una gran quantitat de material de guerra. França, segueix estòica, i admirablement serena.

La psicologia de les col·lectivitats, és l'expressió de la veritable justícia que la dicten i no erren les consciències socials.

L'expansió de Catalunya

Mendoza

(República Argentina)

QUELCOM vàrem parlar, en nostra anterior crònica, de ço que s'hauria de fer, segons nostre ben humil parer, amb nosaltres, catalans d'Amèrica, per a relligar els nostres sentiments i fer-ne una força nacionalista posada tota al servei de Catalunya. Pensem, però, no haver dit prou bé, encara, tot quant s'ha de fer per crear els corrents de simpatia, afecte i interès que és necessari existeixin entre els catalans que viuen a la patria i els que s'en troben allunyats.

Per a vosaltres, que us dediqueu amb ferm patriotisme a renacionalitzar el nostre poble, compremem que és tasca bon xic feixuga l'haver de cercar prosèlits de causa tan noble com la de Catalunya, a dins mateix de la propia llar, on nts egoïsmes i partidismes hi bullen i s'hi re-

mouen, però, convençuts fermament de la vostra ideologia, seguiu avant sempre, encara que la conquesta de catalans sigui cosa lenta en relació a la justícia i grandesa del fi que desinteressadament, voleu assolir. Ja'l compremem el vostre sacrifici i regoneixem, també, l'importància de la vostra tasca, però com a germans que som i per la comunitat de sentiments ideològics que posem, ens volem atrevir a dir-vos que, potser, per no haver-se conresat prou i tal com se devia l'extensió per llunyes terres de la propaganda nacionalitzadora de Catalunya, arreu del món sembla que vulguin riure's de les nostres pretensions i esperances.

Particularitzant el cas a l'Argentina, hem de dir que, en tots sentits, s'ens creu, als catalans, una raça privilegiada, perquè donem proves individuals de la nostra valúia, però així que obrim la boca per a parlar de les nostres aspiracions nacionalistes o simplement autonomistes, ja comencen els somriures mofetes i menyspreadors. I això que aquest país és governat per una República Federal, que hauria de voler dir que la gent d'aquí veu amb simpatia els moviments que s'endeixen al conqueriment de l'autonomia dels pobles!...

Les causes de que ço dit succeeixi, podem atribuir-les a que el noranta per cent de catalans, que viuen en aquestes terres, no tenen noció del que és, representa i ha representat aquest fragment de terra que, dins d'Europa, porta el bell nom de Catalunya i que ha sigut breçol de llibertats i lleis tan humanes que encara, avui, serveixen per a governar un estat tan lliberal com l'Anglaterra. No cal dir, doncs, que si els mateixos catalans no donen importància ni coneixen les aspiracions nacionalistes de Catalunya, menys importància hi donarán i menys les voldrán conèixer aquells homes que, per no ésser catalans, poc interès tindran en voler estar al corrent dels moviments polítics que en els pobles allunyats del seu se manifestin. I és que l'acció catalana del nostre nacionalisme, ha pecat per localitzar-se massa. Les nostres aspiracions és natural que les reclamem, només, per a Catalunya, però, juntament amb la nostra acció particularista, ens havíem de llançar a una acció divulgadora, per terres estrangeres, d'aquell natural i justificadíssim particularisme nostre.

Si així ho haguéssim fet, no'ns tindrien, enlloc del món, com uns il·lusos, orfes de raó. Ara s'ens hi té i això fa que tot el que guanyem com a individus, ho perdem al voler parlar com a col·lectivitat. Es clar que hi ha certes manifestacions catalanes, portades a cap col·lectivament, que produeixen cert ambient favorable a nostra Catalunya, però se'ls creu exactament iguals que els actes que celebren els fills dels altres indrets de l'Estat espanyol que no tenen altra finalitat

que demostrar les habilitats o prodigis dels seus fills. Nosaltres, a l'exterioritzar les nostres manifestacions col·lectives, volem demostrar la nostra valúia nacional, no pas pintoresques modalitats de caràcter «provincià».

La finalitat nostra, al parlar dels catalans disseminats per terres americanes, és fer catalans concients, puix, ens dol haver de veure i sentir catalans que, continuament reneguen de la llur patria, no pas per ignorància ni mala voluntat, sinó per la raó d'ignorar els nostres drets i humanes aspiracions.

Fa pena veure com molts catalans es mofen de la nostra dansa nacional, redacten els programes d'una entitat catalana en castellà i s'avergonyeixen que en un Centre Català hi onegi la bandera barrada.

I la culpa de qui és? Pausadament volem dir-ho: dels mateixos nacionalistes catalans, que ben poc han dirigit llurs esguards envers els allunyats que tanta força podrien representar. Naturalment que no culpam, en absolut, als nacionalistes, però sí que'ls otorguem una bona part de culpa, perquè nosaltres, i sols nosaltres, sabem la lluita que deu entaular-se per a no ésser xuclats barroerament pels que són els més.

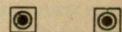
Cal catalanitzar els catalans de l'Argentina i, per fer-ho, vosaltres, homes de cor que bregueu per Catalunya, us heu de recordar de nosaltres. Envieu-nos la vostra literatura i la vostra premsa. Pels mitjans que sigui, feu-nos participar de la intensitat de la vostra propaganda; no'ns deixeu abandonats!...

No hi ha poble ni poblet argentí on no hi hagi un català que enyora la patria. Volgheu cartejar-vos-hi amb aquest; que us dongui nom i adreces d'altres catalans i feu arribar a ells tot el que posi de manifest la magnitud de l'ànima catalana. Avui, careixem de tot; no's divulga la nostra literatura ni's coneix la nostra premsa. Estem orfes de les haledades nacionalitzadores i manifestacions catalanitzants. I això no ha d'ésser, no pot ésser.

Abans d'acabar, volgheu perdonar, germans de Catalunya, aquestes expansions del meu cor de català. No són, aquestes ratlles, un capítol de càrrecs per a ningú. Si han sigut escrites, ho han sigut perquè aquest humil primer crit trobés ressó en els homes de Catalunya i fos possible deixar implantat un sentiment de profunda correspondència d'idees amb els catalans d'aquí i d'allà per tal que, aquesta correspondència, portés a cap, un bell jorn, l'afirmació total de ço que representa, val i és, en el món, el nom de Catalunya.

JOAN CUCURELLA

Mendoza, Setembre de 1915

Correu de Catalunya

Ciutat de Mallorca

HEM tingut ocasió de fer una eixida a l'interior de Mallorca, deturant-nos a la vila de Montuiri... Montuiri és un poble molt mal pla, assegut damunt un dels turons que s'aixequen al bell mig de la planúria mallorquina, tota regada pels raigs del sol. No té, eixa vila, ni un carrer horitzontal: tot són costes, capamuntades i capavallades; les cases, pobres i senzilles, mancades de referiment exterior; a la part de migdia un quèrn de molins de vent volteja ses antenes, gemegant consirós. Forma el conjunt un capcurull bullent: grisos els murs dels corrals, grises les cases, gris l'església... Una boira de tristot ho embolcalla tot. Una flaire de pobresa i angoixa hem sentit al pujar pels carrers esquers.

Les primeres tempestes de la tardor d'enguany, feren gran destroça dins eixa plana de l'illa blava. Llucmajor, Algaida, Porreres... totes les viles de l'interior patiren els efectes afrosos d'una feretega calabruxada. Però la més malhaurada, la més injustament castigada, fou Montuiri... Dintre son terme, les pedres, la grossaria de les quals era d'una nou, ho esvairen tot. Restaren els horts,

HOTEL DE VENDES

I

GUARDA-MOBLES

**ÚNIC ESTABLIMENT DEL
SÉU GÈNRE A BARCELONA**

**VENDA D'ARTICLES NOUS
I USATS, AMB UNA ECONOMIA
MÍNIMA D'UN 50 PER 100**

**PELAI, 8 I TALLERS, 74
TELEFON 3322**

els planters i els figuerals de moro arrasats completament: ni una fulla de verdor se salvà. Les vinyes, com si no'n tinguessin prou amb el mieldiu, que les rosegava, quedaren nues de fruit i de verdor, el mateix que els ametllers i les figueres. Moltes branques s'esqueixaren: els llamps i centelles se llançaren, assedegats de destrucció, sobre les arbres esmentats, els garrofers, les oliveres, i fins feren maig en els pinars atapeïts. El damnatge devingué extens, anorreador. Se perderen o foren greument minvades bo i totes les collites de l'any: bessó d'ametlla, fruites i verdures, figues... sense comptar el dany causat a l'oliva i a la garrofa. Els arbres, despullats de tot ornament, apar que's trobin al ple de l'hivern... Esguarden, ulls baixos, els pobres pagesos aquell desastre, i llurs mans impotents escometen el cel, tremoloses, per a caure, pesades, i oprimir-se una amb altra en contorsions musculars i nervioses.

I els camperols se'n recordaren aleshores de que paguen contribució, de que els cacics els assignen quantitats crescudes en la repartició dels Consums, de que cada any se presenta a cà-seva el cobrador de cèdules. I giraren sos ulls al Govern, a eix Govern del que no'n saben res, en no ésser quan s'acosta l'hora de ficar mà dintre les butxaques del contribuïent o d'exigir-li el vot per conducte del delegat que té a cada població son representant dins la «provincia». Un prec se dirigí al Govern de Madrid demanant-li que enviés socors als damnats per la calabruixada. I el Ministre de la Governació, senyor Sanch z Guerra, respongué tot d'una, per telegrama, dient que no hi ha consignació dintre del pressupost de l'Estat, que no's destina cap mena de crèdit al remei de desgràcies consemblants.

Després, un parell de Diputats a Corts mallorquins, punyits d'aquí i d'allà, han recomanat l'assumpte a un altre parell de Ministres de la Cort castellana. Aqueixos han contestat amb mots d'esperança, amb frases que volien ésser de conort i eren de làpida sepulcral. Hi ha hagut promeses, promeses la realització de les quals mai arribarà. Ens afirma dins aquest pressentiment—per a nosaltres, indubitable—el mateix fatalisme de la gent del camp, abandonada de tot-hom. Ells, els pagesos, se són tancats dins llurs cabanes grisenques, per a plorar, assolats, llur dissort, i per a passar, magres i pansits, vora la llar, apagada, un hivern portador de fam, de fret i de miseria.

JOAN ESTELRICH

Septembre 1915

Pro Zones Neutrals

La manifestació del passat diumenge

EL diumenge passat tingué lloc l'anunciada manifestació popular, en pro de les zones neutrals. El públic anava compareixent al lloc de reunió a mida que avançava el matí.

A l'arribar les representacions de l'Ajuntament i Diputació foren rebudes amb nombrosos aplaudiments.

Prop de dos quarts de dotze, es posà en marxa la manifestació entre els aplaudiments de la gentada, entrant tot seguit a la Rambla de Canaletes i desfilant la comitiva per entre mig de dugues rengleres d'espectadors que aplaudien a llur pas. Els balcons se veïen arapats de gent, dominant-hi l'element femení.

La manifestació anà seguint Rambla avall, no interrompint-se en tot el trajecte els frenètics aplaudiments dels manifestants. Al passar la manifestació pel carrer de Ferrán, foren ovacionades pels manifestants, les banderes catalana i cu-

vana que penjaven de dos diferents balcons. Aquesta darrera, era de la redacció de la revista *Cuba en Europa*.

Vora les dotze, arribava la presidència de la manifestació a la plaça de Sant Jaume, omplint-se tot seguit, aquesta, de gom a gom. La gentada, no capiguent-hi s'aglomerava pels carrers adjacents, fent una compacta massa que arribava fins a la Rambla, omplenant tot el carrer Ferrán.

Mitja hora després, es llegien les conclusions que eren escoltades amb religiós silenci i aplaudides al final de cada una.

Després es feren alguns parlaments i, finalment, el públic anà desfilant amb ordre sense que passés cap incident desagradable.

Cal fer remarcar que a la manifestació hi estaven representats els distints elements socials, però, sobre tot, hi predominaven els burgesos i la classe mitja.

L'acte fou d'una relativa importància, car foren molts els que deixaren d'assistir-hi, éssent principalment l'element obrer el que, potser perquè no interpretava aquest acte els seus veritables anhels, més va retreure's, ben diferentment de quan la manifestació demanant les Mancomunitats, amb la qual aquesta no té punt de comparació, que era plenament integrada per tots els elements del nostre poble, puix era Catalunya tota qui les demanava.—I.

NOVES

A Gava s'ha obert una subscripció popular a l'objecte de recollir cabals per a fer entrega a l'Ajuntament d'aquella població, d'una bandera catalana. Ademés, i amb ocasió de la Festa Major, s'ha demanat que's canviï el nom de la Plaça Major per el de Plaça de Mossen Jacinto Verdager.

Amb molta animació s'han celebrat els diferents festetjos que, per aquest motiu, s'havien anunciat.

El Casal Catalanista del Poble Nou, (Wad-Ras, 218) té anunciada pel dia 28 d'aquest mes, en el seu local i a les 9 del vespre, una conferència que anirà a càrrec del nostre estimat company de Redacció, en Pere Casals, disertant sobre el tema, «De l'actuació obrera».

En el darrer Consell General de socis que celebrà l'anomenat *Grop Sant Jordi*, s'acordà, a proposta del C. D., canviar el nom, denominant-se, d'aquí en avant, *Juventut Catalanista La Tralla*.

El Consell Directiu ha quedat constituït de la següent manera:

President, Benvingut Balagué.—Vis-President, Plàcid Diumenge.—Tresorer, Lluís Butchossa.—Secretari, Jaume Martí.—Vis-Secretari, Francesc Català.

Ha quedat constituïda a Tucumàn (Argentina) una nova entitat catalanista, denominada «Centre Catalunyà». El C. D. està compost com segueix:

President, Joan Durà i Galés; Vicepresident, Albert Coroleu; Secretari, Pere Forcada; Vice-secretari, Abelard Roca; Tresorer, Francesc Villalonga; Bibliotecari, Laureà Vila; Vocals, Manel Porrúa, Joan Ribó i Antoni González.

«L'Associació Catalana d'Art Dramàtic» ha organitzat una conferència per avui, dissabte, a les 10 del vespre, al C. A. de D. del C. i de l'I., qual tema és «Els antics teatres de Barcelona—Records històrics», que anirà a càrrec del senyor Puig i Alfonso.

Demà, diumenge, com ja tenim dit, es celebrarà al Casal Catalanista del districte II, a les 10 del matí, l'ordinari Consell General de Representants de l'«Unió Catalanista».

A les 10 de la vetlla, de demà, diumenge, la Schola Orpheònica donarà un concert en la sala d'actes del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i l'Indústria, en el qual s'hi executaran escollides composicions.

♦ CAMISERIA
CORBATERIA
GENRES DE PUNT
F. VEHILS I VIDAL
2, Portal de l'Angel, 2

A fi de recollir cabals per a la bandera que la Comissió de Noies Catalanes fa ofrena a la Joventut Catalanista «La Coronela», tindrà lloc el pròxim diumenge, dia 17, una representació teatral en el local del Casal Catalanista del districte IV (València, 362), que no dubtem es veurà força animada.

La Secció d'Esbarjo de l'A. N. C. Casal Calalanista del districte II, ha organitzat una gran audició de sardanes per al dia 16 d'Octubre, a les deu de la vetlla i en el seu hostatge social, per la cobla Barcino, que executarà el següent programa:

«Platja avall», Serrat; «Festívola», Pujol; «Serra amunt», Morera; «Extasis», (Ramells) Bou; «Vetlla amorosa», Saderra; «Delirant», Juanola.

Per al 31 d'octubre, a las 11 de la vetlla, gran castanyada; tiktet 0,50 ptes. Hi haurà sardanes.

El passat dissabte, dia 9, se reuniren els socis de l'A. N. C. Casal Catalanista del districte II en Consell General ordinari, renovant la Junta Directiva, que ha quedat constituïda de la següent manera:

President, doctor J. Fontbona; Vicepresident, J. Vilar i Sala; Tresorer, Francesc Casas i Termes; Comptador, Emili Gili i Ferrán; Vocal I, Pere Manén Artés; Vocal II, Joan Ciurana; Bibliotecari, A. de Luq-e; Secretari, Frederic Castells; Vicesecretari, Francesc Castellà.

El Centre Català de l'Havana, prossegueix en el Teatre Polyteama d'aquella capital, representant comedies catalanes, obtenint totes elles sorollosos èxits.

CORRESPONDENCIA

E. M.—Reus: No us amoïneu per al cobrament. Mercès per la felicitació. Per tot ha estat un èxit.—M. T.—Gava: Agraïts per l'interès; pagament conforme.—I. G.—Ciutat: Totes aquestes observacions s'han fet ja aquesta setmana. De mica en mica, ho normalitzarem tot. En general no hi han moltes reclamacions.—L. R. i R.—Ciutat: Va.—R. C. i G.—Ciutat: No és aprofitable.—J. O.—Ciutat: Li publicarem en el número vinent.—J. B. i C.—Ciutat: Anirà.—A. M.—Ciutat: Volem, no publicant-ho, estalviar-li molesties i disgustos.

COMITÉ DE PREMSA DE LA UNIÓN CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a

RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1033

Nombre de sotscrits a la cooperació de 50 ptes.

93

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari:

El sentit renovador.—Esguards, per Maig.—L' esdevenidor de Serbia, per A. Rovira i Virgili.—El plet de les Escoles Tècniques: Una lletra d'En M. Folguera i Durà.—Marta Walerowska, per H. Nadal i Mallol.—Revista de política estrangera, per J.—Tristos efectes, per J. B. Surribas.—Un llibre de Dret Municipal, per C.—Noticiari.

LA NACIÓ

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA

DE LA UNIÓN CATALANISTA

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

1 pesseta trimestre — Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre — Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C.—Mallorca, 257 bis